

wydział nauk pedagogicznych i społecznych

Nowi doktorzy na Uniwersytecie Zielonogórskim

27 października 2004 r. na Wydziale Studiów Edukacyjnych UAM w Poznaniu odbyła się publiczna obrona pracy doktorskiej **Barbary Toroń** pt. „Sytuacja społeczna młodzieży z parcjalnymi zaburzeniami rozwoju”. Praca napisana została pod opieką naukową prof. Jerzego Modrzewskiego. Recenzentami byli prof. Aleksandra Maciarz i dr hab. Andrzej Twardowski.

DR BARBARA TOROŃ

Barbara Toroń jest absolwentką UAM w Poznaniu, gdzie ukończyła studia pedagogiczne na Wydziale Nauk Społecznych. W Instytucie Pedagogiki Społecznej, Zakład Profilaktyki Społecznej i Resocjalizacji pracuje od października 1999 r. Zajmuje się socjalizacją młodzieży oraz osób przebywających w jednostkach penitencjarnych. Obecnie jest członkiem pedagogów społecznych Polskiej Akademii Nauk.

ap

W marcu br. na Wydziale Nauk Pedagogicznych i Społecznych Uniwersytetu Zielonogórskiego odbyły się dwie publiczne obrony rozpraw doktorskich. 17 marca 2005 miała miejsce obrona dysertacji pt. *Przekaz telewizyjny w odbiorze młodzieży gimnazjalnej* autorstwa mgr **Darii Zielińskiej-Pękał**. Promotorem był prof. Józef Kargul (Uniwersytet Zielonogórski). Recenzentami rozprawy byli natomiast: prof. Wielisława Osmańska-Furmanek, (Uniwersytet Zielonogórski) oraz prof. Tomasz Szkudlarek (Uniwersytet Gdański).

22 marca przedmiotem obrony była dysertacja *Konstruowanie i rozumienie znaczeń w komunikowaniu mediowanym komputerowo* napisana przez mgr **Beate Dziezic**. Promotorem pracy był prof. Marek Furmanek (Uniwersytet Zielonogórski). Rozprawę doktorską recenzowali: prof. Krystyna Ferenz (Uniwersytet Zielonogór-

DR JACEK JEDRYCZKOWSKI Z MISTRZAMI ORTOGRAFII
ZD.J. POLA KULECZKA

ski) i prof. Zbyszko Melosik (Uniwersytet im. A. Mickiewicza). Nowym DOKTOROM – serdecznie GRATULUJEMY.

Justyna Zbączyńskiak

Mistrzowie ortografii na Uniwersytecie Zielonogórskim

2 marca w Szkole Podstawowej nr 14 w Zielonej Górze odbył się *Piąty Miejski Konkurs Ortograficzny*. Jedną z nagród dla zwycięzców była możliwość zwiedzania Uniwersytetu Zielonogórskiego (campus B). 10 marca br. gościliśmy „małych detektywów” z opiekunami. Byli nimi uczniowie klasy III e ze Społecznej Szkoły Podstawowej nr 1 z nauczycielkami Elżbietą Nowak i Kamilą Michniewicz; z klasy III c ze Szkoły Podstawowej nr 14 z Małgorzatą Cyran-Prus oraz z klasy III c – Szkoły Podstawowej nr 21 z Darosławą Drewniak i Wiolettą Kurdyk. Gospodarzem spotkania była dr hab. Pola Kuleczka, która była też wcześniej przewodniczącą jury owego konkursu. Przybycie młodych Mistrzów Ortografii na Uniwersytet Zielonogórski było nagrodą za ich wysiłek. Spotkanie rozpoczęło się o godzinie 10.00 w auli A przy al. Wojska Polskiego 69. Dzieci zadawały pytania, na które wyczerpująco odpowiadała prof. Pola Kuleczka. Oto niektóre z nich: „Czy należy mieć same piątki i szóstkę, aby być studentem?”, „Jak długo trwa wykład?”, „Czy trzeba na nim robić notatki?”, „Czy dostaje się punkty za sprawdziany?”, „Ile trzeba zdobyć punktów, aby uzyskać zliczenie i być studentem kolejnego roku?”, „Czy studenci zawsze odpowiadają na piątki?”, „Jak długo trzeba się uczyć, aby uzyskać pozytywne oceny?”, „Ile w grupie studenckiej jest osób?”, „Czy studenci uczą się języków obcych?”. Goście odwiedzili wiele miejsc: Dział Spraw Studenckich, dawną salę Senatu Wyższej Szkoły Pedagogicznej, gabinet prorektora, dziekanat, czytelnię (naukową i czasopism), Palmiarnię. Uczniowie poznali przestrzeń uczelnianą, ale też, a może nawet przede wszystkim, wielu pracowników naszej szkoły. Najciekawsze jednak okazały się dla przybyłych zajęcia przy komputerach. Dzieci bardzo szybko zajęły stanowiska przed monitorami i opuszczały je bardzo niechętnie. Nie obyło się również bez podziękowań, ale najpiękniejszą nagrodą dla pomysłodawczyni całego przedsięwzięcia był okrzyk Arka – ucznia klasy III c ze Szkoły Podstawowej nr 14 – „Było super”.

Justyna Zbączyńskiak

Człowiek niepełnosprawny w różnych fazach życia

Redakcja naukowa: Jarosław Bąbka

Książka „Człowiek niepełnosprawny w różnych fazach życia” osnuta jest na Eriksonowskiej koncepcji psychospołecznego rozwoju człowieka. Koncepcja ta zakłada, iż czas życia, od samych narodzin aż do śmierci, dzieli się na osiem okresów rozwojowych. Na poziomie każdego z nich człowiek staje w obliczu specyficznego kryzysu psychospołecznego lub konfliktu, który musi rozwiązać, by mógł osiągnąć wyższe stadium. Owe trudności rozwojowe związane są z pojawianiem się w każdym okresie nowych potrzeb, zadań, wymagań, umiejętności.

Odnosząc się do przywołanej koncepcji autorzy podejmują problemy (kryzysy) osób niepełnosprawnych pojawiające się w pełnym cyklu życia: od wczesnego dzieciństwa, poprzez dorastanie, aż do dorosłości. Wskazują na różne sposoby ich przezwyciężania oraz na konsekwencje przyjętych rozwiązań dla kolejnych stadiów rozwojowych. W różny sposób autorzy odczytują założenia Eriksonowskiej koncepcji i na swój własny sposób wiążą ją z analizowanymi problemami. Książka składa się z trzech części. Pierwsza z nich odnosi się do dzieciństwa osób niepełnosprawnych.

Pomyślnie funkcjonowanie dziecka niepełnosprawnego wymaga przede wszystkim troskliwej i kompetentnej opieki rodziców. Natomiast rodzice niejednokrotnie wymagają pomocy, która dotyczyć może zrozumienia istoty niepełnosprawności, wskazania kierunków pomagania dziecku, a także mobilizacji do podejmowania działań. Rozważania dotyczące wspomagania rodziców dzieci niepełnosprawnych podejmuje w swym artykule **Piotr Bortnik**. Autor podkreśla, iż szeroko rozumiane wsparcie oferowane rodzicom, prócz wymiernej pomocy materialnej i praktycznej, dotyczyć powinno także działań pomocowych w zakresie rozwiązywania trudnych dylematów moralnych. **Jacek Błęszyński** natomiast wskazuje na konieczność wsparcia rodziny dziecka niepełnosprawnego w zakresie wczesnej diagnozy jego niepełnosprawności, a także rehabilitacji.

Wpływ matki na rozwój i funkcjonowanie dziecka niepełnosprawnego jest dobrze poznanym aspektem jego sytuacji. Aby lepiej poznać jej całokształt, istotne jest poznanie roli ojca w rodzinie dziecka niepełnosprawnego. **Renata Cebernik** podejmuje problematykę postaw ojców wobec narodzin niepełnosprawnego dziecka. Rozważania autorki skupiają się na konsekwencjach tych postaw dla sytuacji samych dzieci, a także ich matek.

Dla prawidłowego rozwoju dziecka, konieczne jest stworzenie warunków pozwalających mu na swobodną, nieskrępowaną zabawę, eksperymentowanie, stawianie pytań i rozwiązywanie problemów. **Anetta Soroka-Fedorczuk** podejmuje wątek zabawy jako podstawowej aktywności dziecka, która pozwala mu nie tylko na doświadczenie relacji społecznych z rówieśnikami, ale także na dostrzeżenie i poznawanie odmienności.

Rozważania **Jolanty Lipińskiej-Lokś** oraz **Jarosława Michalskiego** dotyczą problematyki funkcjonowania dziecka niepełnosprawnego w szkole. Zadowolające relacje z nauczycielem oraz poczucie bycia kompetentnym i akceptowanym przez rówieśników pozytywnie wpływają na rozwój dziecka, a stawiane mu wymagania oraz zgromadzone doświadczenia w istotny sposób wyznaczają jego psychospołeczne funkcjonowanie. Z artykułów wypływa wniosek, iż nieprawidłowo zorganizowana edukacja integracyjna jest istotnym źródłem zagrożeń dla prawidłowego rozwoju i funkcjonowania dziecka

niepełnosprawnego.

Szczególnego namysłu i refleksji wymagają rozważania **Józefa Binnebesela**, odnoszące się do dzieci stających w obliczu śmierci. Autor zwraca uwagę na brak naturalnych, rozwojowych składników „adaptacyjnych” do sytuacji umierania w procesie rozwoju dziecka. Dziecko terminalnie chore, jak pisze autor, pozbawione jest możliwości pokonywania drogi ku dorosłości i do końca swych chwil nie przestaje być dzieckiem...

Druga część książki dotyczy młodości i wczesnej dorosłości osób niepełnosprawnych.

Jarosław Bąbka wnikliwie omawia proces odnajdywania własnej tożsamości przez osoby niepełnosprawne ruchowo w okresie wczesnej dorosłości. Autor wskazuje, iż owo poszukiwanie wiąże się z wyborem wartości, ideałów, a także kreśleniem własnej wizji życia. Omawiany etap rozwojowy, będący łącznikiem dzieciństwa i dorosłości, w przypadku osób niepełnosprawnych może łączyć się z negatywnymi doświadczeniami utrudniającymi pojmowanie swej tożsamości i podejmowanie zadań życiowych charakterystycznych dla tej fazy rozwojowej.

Przejmującą autobiografię osoby niepełnosprawnej stanowi tekst **Agnieszki Poszwińskiej**, w którym zawarte są przemyślenia autorki związane z doświadczeniem niepełnosprawności w okresie dzieciństwa i młodości oraz ich wpływem na funkcjonowanie człowieka w kolejnych fazach życia.

Niepokoje egzystencjalne młodzieży niepełnosprawnej i poszukiwanie sensu życia są tematem rozważań **J. Jerzego Karwińskiego**. Doświadczenia autora pracującego z młodzieżą, pozwalają wysnuć wniosek, iż aktywność muzyczna niepełnosprawnych, poprzez doświadczenie sukcesu, może być drogą do samoakceptacji, ale może też stanowić drogę do ciągłego samodoskonalenia i rozwoju.

Czesław Kustra podejmuje trudny temat wychowania seksualnego młodzieży upośledzonej umysłowo. Stawia pytania o realne możliwości wchodzenia w rolę męża, żony, rodzica przez osoby z tym rodzajem dysfunkcji.

Teksty zawarte w trzeciej części książki dotyczą średniej i późnej dorosłości osób niepełnosprawnych.

Rozważania **Bożeny Olszak-Krzyżanowskiej** dotyczą problemów osób niepełnosprawnych ruchowo, które doznały uszkodzenia rdzenia kręgowego w późniejszym etapie życia. W swym artykule autorka wskazuje na stosunek tych osób do cenionych wartości, samych siebie i swej niepełnosprawności. Ukazuje także czytelnikowi znaczącą rolę grupy aktywnej rehabilitacji w procesie poszukiwania własnej tożsamości przez dorosłe osoby niepełnosprawne.

Małgorzata Czerwińska i Małgorzata B. Siemieź, na podstawie materiałów biograficznych, ukazują, iż de-

fekty sensoryczne i fizyczne nie muszą być przeszkodą w rozwiązywaniu przez osoby niepełnosprawne pojawiających problemów rozwojowych. Pokonywaniu trudności sprzyja twórcza aktywność i jej kataraktyczno-kompensacyjna wartość.

Inną wysoko cenioną wartością dla osób dotkniętych różnego rodzaju dysfunkcjami jest praca zawodowa. W swym tekście **Helena Ochonczenko** przedstawia złożoną, trudną sytuację osób niepełnosprawnych na rynku pracy w Polsce. Ukazuje ich możliwości i ograniczenia zawodowe w kontekście intensywnych przemian społeczno-gospodarczych.

W etap dorobku wpisane są między innymi takie zadania jak wybór partnera, założenie rodziny, czy posiadanie potomstwa. Na podstawie przeprowadzonych badań **Izabela Fornalik** dowodzi, iż realizacja tych zadań przez osoby z głębszą niepełnosprawnością intelektualną nie jest możliwa.

Zamieszczony w książce jako ostatni tekst **Agnieszki Nowickiej**, podejmuje problematykę dotyczącą ostatniego etapu rozwoju ontogenetycznego człowieka. Odwołując się do choroby Alzheimera, autorka ukazuje procesy związane ze starzeniem się organizmu, jego degradacją i śmiercią.

Zamieszczone w książce rozważania dotyczą rzadko podejmowanych aspektów psychospołecznego funkcjonowania osób niepełnosprawnych. Odnoszą się do jakości ich życia w kolejnych jego fazach. Prócz rozważań teoretycznych, zamieszczone teksty zawierają bogaty materiał empiryczny. Osadzenie rozważań w koncepcji E. Eriksona pozwoliło na przyjęcie oryginalnej i interesującej perspektywy oglądu poruszanych problemów. Perspektywy, która ukazuje osoby niepełnosprawne przez pryzmat podobieństw z ludźmi pełnosprawnymi, podlegającymi takim samym prawom rozwojowym.

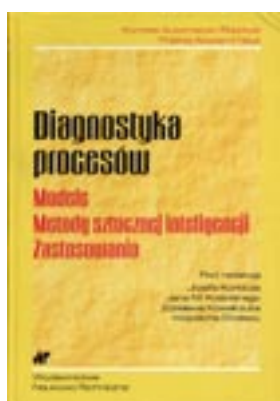
Ewa Janion

wydział elektrotechniki, informatyki i telekomunikacji

Sztuczna inteligencja w diagnostyce i medycynie

Zagadnienia sztucznej inteligencji to obecnie bardzo szeroka dyscyplina, która znajduje zastosowania w wielu dziedzinach naszego codziennego życia. Bodaj najbardziej reprezentatywnym przedstawicielem metod sztucznej inteligencji są sieci neuronowe. Istnieje wiele dobrych angielskojęzycznych pozycji literaturowych opisujących problemy związane z zastosowaniami sieci neuronowych, jednak na polskim rynku wydawniczym nie znajdujemy zbyt wielu pozycji poświęconych tej tematyce. Tą lukę uzupełnia pozycja z serii *Biocybernetyka i Inżynieria Biomedyczna*. Jej szósty tom poświęcony został problemowi sieci neuronowych.

Sztuczne sieci neuronowe są prezentowane również i w drugiej książce, jaką poniżej prezentujemy. Jednakże oprócz sieci neuronowych autorzy opisują również inne techniki sztucznej inteligencji takie jak np.: metody ewolucyjne. Obydwie wymienione książki zostały naturalnie wydane w Polsce przez uznane wydawnictwa jak *WNT* czy *Exit*.

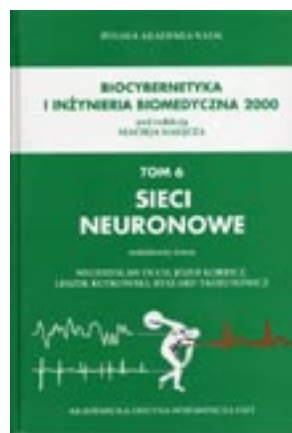

J. Korbicz,
J.M. Kościelny,
Z. Kowalczyk,
W. Cholewa

Warszawa, Wydawnictwo
Naukowo-Techniczne,
2002, stron 828

W książce przedstawiono aktualny stan i tendencje rozwoju diagnostyki procesów. Omówiono nowoczesne metody badawcze oraz ich rozliczne zastosowania. W części pierwszej opisano metody analityczne, których podstawą jest modelowanie matematyczne i teoria sterowania. Część druga dotyczy metod diagnostyki opartych na metodach sztucznej inteligencji.

Są one szczególnie ważne ze względu na trudności z wyznaczaniem modeli matematycznych realnych procesów metodami klasycznymi (powodowane stopniem ich komplikacji, nieliniowością, niepewnością itp.). W trzeciej, ostatniej części omówiono zastosowania różnych metod diagnostycznych, począwszy od systemów firmowych, a skończywszy na dokonaniach własnych autorów - wybitnych specjalistów w dziedzinie diagnostyki technicznej.

W. Duch,
J. Korbicz,
L. Rutkowski,
R. Tadeusiewicz

Biocybernetyka i Inżynieria Biomedyczna 2000.
Tom 6. Sieci neuronowe,
Warszawa, Akademicka
Oficina Wydawnicza
EXIT, 2000, stron 860

W monografii przedstawiono podstawowe architektury oraz algorytmy uczenia sieci neuronowych. Podano sposoby ich projektowania oraz optymalizacji. Omówiono różne zastosowania, m.in. w zagadnieniach aproksymacji, modelowania i identyfikacji, przetwarzania i rozpoznawania obrazów oraz w medycynie i diagnostyce medycznej. Ponadto książka zawiera podstawowy zasób wiedzy o systemach rozmytych, algorytmach genetycznych i ewolucyjnych oraz metodach hybrydowych. Książka może być pomocna dla studentów, przedstawicieli nauki i inżynierów w takich dziedzinach, jak: informatyka, biocybernetyka i inżynieria biomedyczna, medycyna, elektronika, automatyka i robotyka, fizyka, ekonomia oraz matematyka stosowana. Materiał książki zawiera również najnowsze wyniki badań prezentowane podczas konferencji *Neural Networks and Their Applications*, organizowanych od 1994 roku przez Polskie Towarzystwo Sieci Neuronowych.